

GU 2023/2242

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i sociologi, 240 högskolepoäng

Studieplanen är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetens dekan vid Göteborgs universitet 2013-06-07 (på delegation från Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2012-12-18), reviderad av Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2018-12-13 samt 2023-06-22.

Inom ämnet ges även utbildning med särskild inriktning mot teknik- och vetenskapsstudier.

1. Utbildningens mål

Forskarutbildningen i sociologi syftar till att doktoranden ska avlägga doktorsexamen eller licentiatexamen.

Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning inom forskningsområdet sociologi samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Utbildning på forskarnivå i sociologi syftar också till att utveckla doktorandens förmåga att omsätta uppnådda vetenskapliga färdigheter och kunskaper i fortsatt forskningsarbete eller i annat kvalificerat yrkesarbete. Utbildningen ska vidare utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang. I utbildningen är det obligatoriskt för doktoranden att läsa 5 högskolepoäng i högskolepedagogik samt 2,5 högskolepoäng i forskningsetik inom ramen för de 240 högskolepoäng som utbildningen omfattar. Doktoranden ska även ha tillägnat sig kunskap om planering och genomförande av forskningsprojekt.

Utbildningen ska ge internationella kontakter bland annat i form av medverkan vid forskningskonferenser och eventuell vistelse vid utländskt lärosäte.

Utbildningens specifika mål, vilka ska vara uppfyllda för att erhålla examen på forskarnivå i sociologi, anges nedan. I övrigt gäller de krav som finns angivna i högskoleförordningen, examensordningen angående examina på forskarnivå.

1.1 Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- Visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av sociologi samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av sociologin.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med sociologins metoder i synnerhet.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa kunnande inom och en systematisk förståelse av sociologi samt aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av sociologin.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med sociologins metoder inom det valda forskningsområdet i synnerhet.

1.2 Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa frågeställningar inom forskningsområdet.
- Visa förmåga att självständigt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt att granska och värdera sådant arbete.
- Med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga att självständigt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt att granska och värdera sådant arbete.
- Med en licentiatuppsats visa sin förmåga att genom egen forskning bidra till kunskapsutvecklingen.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

1.3 Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- Visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- Kunna värdera styrkor och svagheter i den egna avhandlingen.

För licentiatexamen ska doktoranden:

- Visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2. Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildningen krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i Högskoleförordningen, 7 kapitel.

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningen 7 kapitel § 39, den som har:

- avlagt en examen på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

2.2 Särskild behörighet

För att antas till utbildning på forskarnivå i sociologi krävs följande:

- avlagd examen på avancerad nivå i sociologi eller examen på avancerad nivå innefattande ett examensarbete med inriktning mot sociologi
- för att antas till utbildning på forskarnivå i sociologi med inriktning mot teknik- och vetenskapsstudier krävs avlagd examen på avancerad nivå inom samhällsvetenskap eller humaniora samt ett sociologiskt orienterat examensarbete med förankring i området teknik- och vetenskapsstudier
- särskild behörighet har också den som på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

Antagning till utbildning på forskarnivå i sociologi sker i regel genom utlysning. För vidare bestämmelser rörande utlysning och antagning, se den gemensamma antagningsordningen till utbildning på forskarnivå för Göteborgs universitet.

Urval bland sökande ska enligt HF 7 kapitel ske med hänsyn till förmåga att klara utbildningen. Dessutom beaktas institutionens kompetens och handledningsresurser inom doktorandens preliminära forskningsinriktning. Som grund för detta urval krävs att den sökande bifogar följande:

a. Uppsatser och examensarbeten vilka bedöms enligt följande kvalitetskriterier:

- vetenskaplig problemställning och syfte,
- anknytning till tidigare forskning och val av teoretiskt perspektiv,
- metodval och praktiskt genomförande,
- teoriintegration i analys, tolkning och slutsatser, och
- akribi (vetenskaplig noggrannhet) och språklig framställning.

b. Intyg avseende annan relevant meritering, exempelvis deltagande i utredningsarbete, forskningsutvärdering eller utvecklingsarbete.

c. Kortfattad projektplan i vilken den sökande anger forskningsintresse eller planerat avhandlingsområde. Planen bedöms enligt följande kvalitetskriterier:

- vetenskaplig relevans
- uppvisad förtrogenhet med aktuell och tidigare forskning,
- genomförbarhet inom ramen för forskarutbildningen, och
- anknytning till institutionens forskningsprofiler och handledningskompetenser.

Beslut om antagning fattas av prefekt.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildning på forskarnivå i sociologi omfattar 240 högskolepoäng och avslutas med doktorexamen. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng om de krav som finns angivna i högskoleförordningens examensordning avseende licentiatexamen är uppfyllda.

Utbildning på forskarnivå består dels av kurser, vilka examineras efter hand och dels av eget forskningsarbete vilket ska leda fram till en vetenskaplig avhandling. Doktoranden förväntas även att inom ramen för sin utbildning delta i seminarieverksamhet samt, om inte särskilda skäl föreligger, bidra till institutionens gemensamma verksamheter.

Doktorand kan tillgodoräkna sig högskolepoäng från tidigare utbildning. Beslut om tillgodoräknanden och därmed vidhängande avräkning av studietid fattas, efter individuell ansökan från doktorand, av prefekt i samband med upprättande av individuell studieplan, dock senast 6 månader efter att planen upprättats. Tillgodoräknanden ska vara kopplat till beslut om avräkning i finansieringstid som i tid motsvarar den tillgodoräknade högskolepoängen. Avräkningen ska dokumenteras i den individuella studieplanen. Som mest får två års tillgodoräknande med tillhörande avräkning göras.

4.1 Kurser

Forskarutbildningen i sociologi omfattar en kursdel på 60 högskolepoäng (hp). Av dessa utgörs 37,5 hp av obligatoriska kurser enligt nedan.

Obligatoriska metodkurser är:

- Kvalitativa metoder, minst 7,5 hp
- Kvantitativa metoder, minst 7,5 hp

Obligatoriska teoretiska kurser om:

- Samtida sociologisk teori, 7,5 hp
- Klassisk sociologisk teori, 7,5 hp

Därutöver är det obligatoriskt att ta kurser motsvarande

- 5 hp i högskolepedagogik
- 2,5 hp i forskningsetik

Forskarutbildningen i sociologi med särskild inriktning på teknik- och vetenskapsstudier omfattar ytterligare minst 15 högskolepoäng inom ämnesområdet teknik- och

vetenskapsstudier.

Övriga kurser – 22,5 HP för forskarstuderande i sociologi respektive 7,5 HP för forskarstuderande i sociologi med särskild inriktning på teknik- och vetenskapsstudier – bestäms i samråd med handledare.

Forskarutbildning i sociologi med mål licentiatexamen omfattar en kursdel om 30 hp innefattande en av de för doktorsexamen obligatoriska teorikurserna samt en av de för doktorsexamen obligatoriska metodkurserna. Övriga kurser bestäms i samråd med handledare. Utöver vad som nämns ovan kan 5 hp i högskolepedagogik och/eller 2,5 hp i forskningsetik ingå i licentiatexamen.

Eventuellt tillgodoräknande av hp från tidigare utbildning ska särskilt anges i den individuella studieplanen. Tillgodoräknanden ska vara kopplat till beslut om avräkning i finansieringstid som i tid motsvarar den tillgodoräknade högskolepoängen.

4.2 Avhandling och disputation

Det centrala i utbildningen för doktorsexamen är författandet av en vetenskaplig avhandling där doktoranden ska föra kunskapen inom forskningsområdet framåt. Doktoranden förväntas avrapportera sitt avhandlingsarbete kontinuerligt. Detta sker i första hand genom författandet av doktorsavhandling och text ska presenteras vid minst tre seminarietillfällen:

- PM-seminarium: senast tre månader efter antagning (avhandlingsplan)
- Mittseminarium: efter halva utbildningstiden (avhandlingsmanuskript)
- Slutseminarium: 3-6 månader före beräknad disputation (avhandlingsmanuskript i sin helhet)

Extern läsare anlitas vid mitt och/eller slutseminarium.

Avhandlingen ska vara grundad på självständigt forskningsarbete och vara av god internationell vetenskaplig standard. Den kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografiavhandling) eller i form av en sammanfattning av vetenskapliga uppsatser (sammanläggningsavhandling). Avhandlingen ska i övrigt utformas i överensstämmelse med vad som föreskrivs i högskoleförordningen.

För den forskarstuderande som avser att enbart avlägga licentiatexamen gäller att text ska presenteras vid minst ett seminarietillfälle utöver det avslutande licentiatseminariet.

Avhandlingen, respektive licentiatuppsatsen, försvaras vid en offentlig disputation respektive ett avslutande licentiatseminarium.

5.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare och en biträdande handledare. Huvudhandledaren bör vara anställd vid Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap samt ha minst docentkompetens och ha genomgått handledarutbildning.

Doktoranden har rätt till handledning enligt vad som anges i *Tillämpningsbeslut för utbildning på forskarnivå vid Samhällsvetenskapliga fakulteten*.

Doktorand som begär det har rätt att byta handledare.

6. Individuell studieplan

För varje doktorand upprättas en individuell studieplan i samband med antagningen. Studieplanen fastställs av prefekten i samråd med doktoranden och dennes handledare.

Den individuella studieplanen ska innehålla en tidsplan med tillhörande finansieringsplan för hela utbildningsperioden fram till planerat datum för disputation.

Den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år. Av uppföljningen ska tydligt framgå hur utbildningen framskrider. Doktorand, handledare och prefekt ska skriftligen intyga att de samtycker till innehållet, och den biträdande handledaren att han/hon tagit del av innehållet i den individuella studieplanen och eventuella ändringar som görs i den.

7. Övrigt

I övrigt hänvisas till gällande lagstiftning, riktlinjer vid Göteborgs universitet och vid samhällsvetenskapliga fakulteten samt lokala föreskrifter vid Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap.